

KLAGANDE

[Redacted]

MOTPART

Arbetslöshetskassan för service och kommunikation
Box 1149
111 81 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 5 november 2014 i
mål nr 7912-14, se bilaga A

SAKEN

Återbetalning av arbetslöshetsersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att
[Redacted] inte är återbetalningsskyldig för den utbetalda
arbetslöshetsersättningen.

YRKANDEN M.M.

[Redacted] yrkar att kammarrätten upphäver beslutet om
återbetalningsskyldighet och anför följande. Han har inte tackat nej till ett
arbete på grund av att han studerade, utan han kunde inte få arbetet på grund
av att han saknade nödvändiga behörigheter. När han förklarade detta för
arbetsgivaren meddelade hon att han inte kunde få anställningen. Om
arbetsgivaren har framfört det till Arbetsförmedlingen på ett annat sätt så

har det skett ett missförstånd och han har inte haft någon avsikt att vilseleda arbetslöshetskassan. Han borde ha upplyst om deltidstudierna men oavsett detta påverkar inte kursen hans möjligheter att kunna ta ett heltidsarbete.

Arbetslöshetskassan för service och kommunikation anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Avgörande för beslutet om återbetalning var uppgiften från Arbetsförmedlingen om att [REDACTED] tackat nej till erbjudet lämpligt arbete med hänvisning till de pågående studierna. Detta innebär att hans studier hindrar honom från att ta ett arbete, vilket diskvalificerar honom från rätt till arbetslöshetsersättning jämsides med deltidstudier.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Vad målet gäller

Huvudfrågan i målet är om [REDACTED] är skyldig att betala tillbaka den ersättning han har fått från arbetslöshetsförsäkringen under perioden den 4 november 2013–31 januari 2014. Om han är återbetalningsskyldig uppkommer frågan om det finns skäl att befria honom från denna skyldighet.

Bakgrund

[REDACTED] har, jämsides med arbetslöshetsersättning, bedrivit deltidstudier i inematik under perioden den 4 november 2013–17 januari 2014 samt den 20 januari–13 juni 2014. Studierna har omfattat 25 procent av heltid. Den 7 februari 2014 informerade han arbetslöshetskassan om sina studier och den 18 februari 2014 lämnade han in en ansökan om deltidstudier till arbetslöshetskassan tillsammans med intyg om att han var beredd att avbryta studierna om dessa skulle hindra honom från att ta ett arbete.

Av meddelande från Arbetsförmedlingen framgår att [REDACTED] den 31 januari 2014 avvisade ett erbjudet arbete med hänvisning till att han går i skolan samt att han inte har behöriga certifikat. Arbetslöshetskassan beslutade den 13 februari 2014 att stänga av honom från rätt till ersättning under fem dagar på grund av att han avvisat erbjudet arbete och därmed förlängt sin tid i arbetslöshet.

Rättslig reglering

Har någon genom oriktig uppgift eller genom underlåtenhet att fullgöra sin uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt orsakat att ersättning lämnats obehörigen eller med för högt belopp ska det som betalats ut för mycket betalas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp och han eller hon skäligen bort inse detta, 68 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, förkortad ALF. Om det finns särskilda skäl, får arbetslöshetskassan helt eller delvis efterge ett krav på återbetalning, 68 d § ALF.

De grundläggande förutsättningarna för rätt till arbetslöshetsersättning anges i 9 § ALF. I 10 § första stycket 1 sägs att arbetslöshetsersättning inte utges till en sökande som deltar i utbildning. Föreskrifter om undantag från första stycket meddelas av regeringen i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring, förkortad FALF.

Tillämplig lydelse av FALF

De i förordningen uppställda kraven för att beviljas arbetslöshetsersättning under studier ändrades den 1 oktober 2014 (SFS 2014:1045).

I 16 § 2 FALF i dess lydelse före den 1 oktober 2014 angavs att under förutsättning att det tidigare arbetet inte upphörde på grund av studierna får ersättning lämnas till en sökande som bedriver studier på deltid, under förutsättning att studierna inte hindrar honom eller henne från att söka och ta ett heltidsarbete samt att han eller hon intygar att han eller hon är beredd

att avbryta studierna om dessa kan hindra honom eller henne från att ta ett arbete.

I 15 § FALF i dess lydelse *efter* den 1 oktober 2014 anges att ersättning får lämnas till en sökande som deltar i en utbildning om högst 50 procent av heltid, oavsett om utbildningen har påbörjats före eller efter arbetslöshetens inträde, under förutsättning att det tidigare arbetet inte har upphört på grund av utbildningen och utbildningen inte hindrar honom eller henne från att söka och ta ett heltidsarbete. Vidare anges att ersättning får lämnas för högst 20 veckor inom samma ersättningsperiod.

Några övergångsbestämmelser har inte meddelats och det finns inga förarbeten till ändringarna.

Huvudregeln, som följer av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser, är att de bestämmelser som ska tillämpas – både när det gäller förfarandet och prövningen i sak – är de bestämmelser som är i kraft när prövningen sker, se RÅ 1988 ref. 132. Kammarätten i Göteborg har den 21 september 2015 i mål nr 5187-14 och 5351-14 funnit att det saknas stöd i praxis att frångå huvudregeln att de föreskrifter som är i kraft vid prövningen ska tillämpas i mål av det här slaget även om ersättningsperioden ligger i tiden före ikraftträdandet. Bestämmelsen i 15 § FALF i dess lydelse efter den 1 oktober 2014 ska därför tillämpas.

Återbetalningsskyldighet

Arbetslöshetskassan har som grund för återbetalning av arbetslöshetsersättningen åberopat att [REDACTED] inte i förväg har anmält sina studier och lämnat in ett intyg om att han var beredd att avbryta studierna om dessa skulle hindra honom från att ta ett arbete, vilket innebär att han inte har uppfyllt det formella kravet i 16 § 2 FALF i dess tidigare lydelse. Något krav på ett sådant intyg finns inte i nu gällande lydelse av 15 §

FALF. Nämnda intyg utgör därmed inte längre en förutsättning för rätt till ersättning och kan då inte heller utgöra grund för återbetalningsskyldighet.

Frågan är därmed om [REDACTED], genom att inte ha fullgjort sin uppgifts- och anmälningsskyldighet i fråga om studierna, har orsakat att ersättning har lämnats obehörigen, dvs. om ersättning har lämnats som han annars inte skulle ha haft rätt till. Arbetslöshetskassan anser att studierna har hindrat [REDACTED] från att söka och ta ett heltidsarbete eftersom han har tackat nej till erbjudet arbete.

Att utbildning inte får hindra den försäkrade från att söka och ta ett heltidsarbete är en förutsättning för att kunna beviljas arbetslöshetsersättning vid sidan av deltidsstudier och detta har inte ändrats i samband med övriga ändringar per den 1 oktober 2014. Studiernas karaktär och omfattning är avgörande vid bedömningen, se HFD 2013 ref. 26 II.

De studier som [REDACTED] bedrev på Koinvux kan inte anses ha varit av sådan karaktär eller omfattning att de utgjort hinder för honom att söka och ta ett heltidsarbete. Om han hade informerat arbetslöshetskassan om sina studier i förväg skulle han sannolikt ha beviljats ersättning jämsides med deltidsstudierna. Arbetslöshetskassan har inte heller invänt mot studiernas omfattning i sig.

Frågan är då om rätten till ersättning påverkas av att [REDACTED] den 31 januari 2014 har avvisat ett erbjudet arbete. Om en sökande har beviljats ersättning jämsides med deltidsstudier och senare avvisar erbjudet arbete eller låter bli att söka lämpligt arbete med hänvisning till sina studier bör dennes rätt att få studera med bibehållen ersättning upphöra vid tidpunkten för avvisandet. Från den dagen har förutsättningarna ändrats på så sätt att sökanden inte längre har rätt till ersättning jämsides med deltidsstudier.

Oavsett anledningen till att [REDACTED] avvisade erbjudet arbete har inte annat kommit fram än att han uppfyllde förutsättningarna för rätt till ersättning jämsides med deltidsstudier under den aktuella perioden, dvs. fram till den 31 januari 2014.

Underlåtenheten att anmäla studierna har alltså inte orsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp. Någon annan grund för att [REDACTED] inte skulle ha haft rätt till den beviljade ersättningen har inte åberopats. Det saknas därmed grund för återbetalningsskyldighet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

referent

KLAGANDE

[Redacted]

MOTPART

A-kassan för Service och Kommunikation
Box 1149
111 81 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

A-kassan för Service och Kommunikations beslut den 4 juni 2014

SAKEN

Återkrav av arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om
arbetslöshetsförsäkring, förkortad ALF

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

A-kassan för service och kommunikation (kassan) beslutade den 4 juni 2014 att inte ändra beslutet att återkräva 28 765 kronor från [REDACTED] [REDACTED]. Beslutet motiverades i huvudsak enligt följande. [REDACTED] [REDACTED] ansökan om att få deltidstudera samtidigt som han erhåller arbetslöshetsersättning kom in till kassan först den 18 februari 2014. Av praxis framgår att intygandet måste komma in till kassan innan studierna påbörjas. Genom att inte anmäla till kassan att han påbörjat deltidstudier har han orsakat att arbetslöshetsersättning felaktigt har betalats ut till honom och det utbetalda beloppet ska därför återbetalas. I situationer då en studieförsäkrans inkommit efter studiernas påbörjan kan kassan i vissa fall efterge delar av återkravet. Det krävs då att studierna skulle ha kunnat godkännas av kassan om försäkrans inkommit innan studiestart. Av det meddelande från Arbetsförmedlingen som kassan tog emot den 31 januari 2014 framgår att han tackat nej till ett arbete och som skäl uppgett att han studerar. Trots den förklaring han lämnat till detta meddelande anser kassan att studierna hindrat honom från att ta ett arbete och att studierna därmed inte skulle ha kunnat godkännas. Det har inte heller i övrigt kommit fram särskilda skäl som motiverar att det återkrävda beloppet helt eller delvis ska efterges.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar i första hand att återbetalningskravet ska undanröjas och i andra hand att återbetalningskravet helt eller delvis ska efterges. Han anför i huvudsak följande. Studierna var enbart med farten 25 procent av heltid och han har aldrig varit berättigad till studiemedel på grund av studierna. Att han inte anmält studierna till Arbetsförmedlingen har således inte medfört att arbetslöshetsersättning lämnats obehörigen till honom. Han har inte heller erhållit information om att studier med denna

omfattning skulle anmälas till kassan. Han har aldrig uppgivit eller nämnt till någon arbetsgivare att han inte kan ta ett arbete för att han studerar. Det hela är ett missförstånd och hans studier har aldrig utgjort något hinder för honom att ta en anställning. Vid det aktuella samtalet med arbetsgivaren uppgav han att han saknade de behörigheter som krävdes för den aktuella tjänsten, varpå arbetsgivaren uppgav att han då inte kunde erbjudas anställning. Han har aldrig agerat på något sätt för att vilseleda kassan och hans syfte har hela tiden varit att återgå i arbete och självförsörjning. Studierna gör honom mer attraktiv på arbetsmarknaden. Hänsyn måste tas till hans ekonomi som på grund av att han är ung och arbetslös inte är särskilt god. Återbetalningskravet innebär en stark psykisk påfrestning på honom. I enlighet med praxis finns därför skäl att efterge återbetalningskravet.

Kassan anser att överklagandet ska avslås.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Ersättning enligt denna lag lämnas bl.a. inte till en sökande som deltar i utbildning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om undantag samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla (10 § ALF).

En ansökan om ersättning ges in till och prövas av arbetslöshetskassan. Den sökande ska lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av hans eller hennes rätt till ersättning. Sökanden ska intyga på heder och samvete att lämnade uppgifter är riktiga och fullständiga samt anmäla ändrade förhållanden av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning. (47 § första stycket ALF).

En anmälan om ändrade förhållanden enligt 47 § första stycket ska göras så snart som möjligt och senast 14 dagar efter det att den sökande fick kännedom om förändringen (47 b § ALF).

Har någon genom oriktig uppgift eller genom underlåtenhet att fullgöra sin uppgifts- eller anmälningskyldighet eller på annat sätt orsakat att ersättning lämnats obehörigen eller med för högt belopp ska det som betalats ut för mycket betalas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp och han eller hon skäligen bort inse detta (68 § ALF).

Om det finns särskilda skäl, får arbetslöshetskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt 68 eller 68 a § eller ränta enligt 68 b eller 68 c § (68 d § ALF).

Ersättning får lämnas till en sökande som deltar i en utbildning om högst 50 procent av heltid, oavsett om utbildningen har påbörjats före eller efter arbetslöshetens inträde, under förutsättning att det tidigare arbetet inte har upphört på grund av utbildningen, utbildningen inte hindrar honom eller henne från att söka och ta ett heltidsarbete och utbildningen inte finansieras eller har finansierats med någon form av studiestöd. Första stycket 3 hindrar inte att ersättning lämnas om sökanden före arbetslöshetens inträde har deltagit i utbildningen under minst 15 veckor vid sidan av ett arbete. Ersättning får lämnas för högst 20 veckor inom samma ersättningsperiod (15 § FALF).

Av förarbetena till ALF framgår följande. Bestämmelsen om eftergift tar huvudsakligen sikte på den återbetalningsskyldiges personliga situation vid återbetalningstillfället. En helhetsbedömning måste göras i varje enskilt fall. Omständigheter som exempelvis kan tas med i bedömningen är långvarig betalningsoförmåga, allvarlig sjukdom eller andra sociala skäl.

Även i fall då den återbetalningsskyldiges handlande på något sätt kan anses vara ursäktligt eller mindre allvarligt kan det finnas anledning att göra en något mildare bedömning. Så kan exempelvis vara fallet om den återbetalningsskyldige visserligen orsakat den felaktiga utbetalningen, men inte kan anses ha gjort det medvetet eller av grov oaktsamhet och arbetslöshetskassan eller någon annan myndighet samtidigt kan anses ha medverkat till den felaktiga utbetalningen eller brustit i sin utredningsskyldighet (prop. 2008/09:3 s. 31f).

Förvaltningsrättens bedömning

Frågorna i målet är om [REDACTED] är återbetalningsskyldig för utgiven arbetslöshetsersättning från vecka 45 år 2013 till vecka 5 år 2014 och, om sådan återbetalningsskyldighet föreligger, det finns särskilda skäl för att medge eftergift.

Det är i målet ostridigt att [REDACTED] bedrivit studier med omfattningen 25 procent av heltid samt att han den 18 februari 2014 kom in med intyg om att han var beredd att avbryta sina studier om dessa utgjorde ett hinder för honom att ta en anställning.

En förutsättning för att kunna erhålla arbetslöshetsersättning samtidigt som studier bedrivs på deltid är bl.a. att den enskilde upplyser kassan om de bedrivna studierna. [REDACTED] har, trots att han fått arbetslöshetsersättning, inte informerat kassan om de pågående studierna och han har således inte fullgjort sin uppgifts- och anmälningsskyldighet. Mot bakgrund av att studierna konstaterats vara ett hinder för honom att ta ett arbete, och då kassan dessförinnan inte haft möjlighet att göra en bedömning om hans studier hindrar honom från att söka och ta ett arbete, har han orsakat att arbetslöshetsersättning lämnats obehörigen till honom. Det belopp som felaktigt betalades ut ska därmed betalas tillbaka.

Mot denna bakgrund är frågan om det finns särskilda skäl att helt eller delvis efterge kravet på återbetalning.

██████████ har som grund för att eftergift ska ske i huvudsak anfört dels att han är ung och arbetslös samt att de utbetalda pengarna redan är förbrukade, dels att studierna inte hindrade honom från att ta en anställning samt att det är ett missförstånd att han tackat nej till en anställning. Han har även anfört att han missförstått reglerna, att han aldrig har haft som syfte att vilseleda kassan och att studierna var ämnade att göra honom mer attraktiv på arbetsmarknaden.

Av utredningen i målet framkommer att Arbetsförmedlingen uppgett till kassan att ██████████ tackat nej till en anställning med hänvisning till att han går i skolan. Förvaltningsrätten har som tidigare konstaterats inte funnit skäl att betvivla de uppgifter Arbetsförmedlingen har lämnat och studierna har således utgjort ett hinder för att han skulle kunna ta en anställning. ██████████ har inte visat att han har en långvarig betalningsoförmåga, att han skulle lida av en allvarlig sjukdom eller att det föreligger andra sociala skäl som medför att det finns skäl att efterge återbetalningskravet. Inte heller vad han anfört i övrigt utgör särskilda skäl till att efterge återbetalningskravet. Vad han har anfört utgör således varken vid en enskild eller sammantagen bedömning särskilda skäl till att helt eller delvis efterge kravet på återbetalning. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3104/1B)

██████████
Rådman

I avgörandet har även nämndemännen ██████████, ██████████
██████████ och ██████████ deltagit.

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien ██████████.